

Dit spreken we ook af

Aanvullend jeugdbeleid gemeente Aa en Hunze

Aanleiding

In 2003 is met de gespreksnotitie ‘wat spreken we af’ gemeentelijk jeugd- en jongerenbeleid geformuleerd. Uitgangspunten van het beleid is het creëren van een gezellige en veilige leefomgeving voor en door jongeren door middel van kansen, verantwoordelijkheid en participatie. Jongeren worden uitgenodigd actief deel te nemen aan de inrichting van hun leefomgeving. De gemeente Aa en Hunze wil niet over, maar met jongeren praten.

Sinds deze notitie heeft de wereld niet stilgestaan en is het belang van adequaat jeugd en jongerenbeleid alleen maar vergroot. Door Operatie Jong en beleidsimpulsen van diverse ministeries staan jongeren, hun leefstijl en leefomgeving volop in de belangstelling. Een van die beleidsimpulsen betreft de handleiding Lokaal Alcoholbeleid van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2007). Minister Klink roept hierin gemeenten op om beleid te maken op het gebied van jongeren en alcohol en vraagt daarbij aandacht voor onder meer drankketen. De minister is voornemens om hiertoe de huidige Drank en Horecawet aan te passen. De gemeenten hebben straks bij wet meer mogelijkheden om overlast en alcoholmisbruik door jongeren beter te kunnen aanpakken.

In 2006 en 2007 hebben jongeren en hun ontmoetingsplaatsen een sterke rol gespeeld in de lokale politiek en beleidsuitvoering van onze gemeente. In verschillende dorpen hebben jongeren behoefte uitgesproken voor een ontmoetingsplaats in de openbare ruimte. Er zijn nieuwe ontmoetingsplekken gerealiseerd, zoals het skatepark de Goorns en de overkapping bij The House, en er is overleg gevoerd over bestaande en nog te creëren ontmoetingsplekken. Deze gesprekken stonden zowel in het teken van participatie van jongeren als overlastgevoelens bij enkele omwonenden.

In Gieten is er door een groep jongeren die zich regelmatig in de openbare ruimte ophield en omwonenden van een veelgebruikte locatie van deze jongeren een samenwerking ontstaan om met de gemeente een andere locatie te zoeken, die aan de eisen van de jongeren zouden voldoen en waar minder kans op overlast door omwonenden te verwachten was. Dit proces heeft opnieuw de vraag aan de orde gesteld over hoe er in het algemeen moet worden omgegaan met de inrichting van jongerenontmoetingsplaatsen, beheersing van de overlast en communicatie met omwonenden.

De landelijke beleidsimpulsen hebben er samen met de lokale actuele situatie met betrekking tot jongeren voor gezorgd dat de gemeente Aa en Hunze zijn jeugd beleid wil actualiseren.

Werkwijze

In het najaar van 2007 is er door de beleidsmedewerker welzijn van de gemeente Aa en Hunze uitgebreid gesproken met personen die veel kennis en ervaring hebben van of met jongeren. Zo is er onder meer gesproken met vertegenwoordigers van Stichting Welzijn Aa en Hunze (SWAH), Verslavingszorg Noord Nederland (VNN), politie (jeugdagent), schooldirecteuren primair en voortgezet onderwijs, Perron J (ISD Assen), de ondernemersvereniging Gieten, beleidsmedewerker jeugd-gezondheidszorg, beleidsmedewerker openbare orde en veiligheid en de leerplichtambtenaar. In deze gesprekken zijn trends, ontwikkelingen, knelpunten en mogelijke

oplossingen vanuit de persoon en zijn vakgebied besproken. Daarnaast is er onder andere in het kader van de ontmoetingsplek bij de sporthal de Wendeling intensief gesproken met jongeren en volwassen buurtbewoners. De uitkomsten zijn in een gezamenlijke bijeenkomst met gemeente, politie en de Stichting Welzijn Aa en Hunze besproken.

Huidig beleid

Het bestaande jeugd en jongerenbeleid van onze gemeente gaat uit van ontmoetingsplaatsen van jongeren; school, jeugdsoos, jongerenontmoetingsplaats, (sport)vereniging en dergelijke. Omdat participatie hoog als beleidsprioriteit is benoemd, zijn en worden jongeren nauw betrokken bij de inrichting en beheer van de faciliteiten. De Stichting Welzijn Aa en Hunze is gevraagd om het beleid te vertalen in een uitvoeringsplan en heeft hiertoe het projectplan Jongeren ontmoetings- en activiteitenplaatsen opgesteld (2003). De stichting Welzijn Aa en Hunze heeft de financiële middelen die hiervoor beschikbaar zijn gesteld in beheer gekregen.

De voorliggende notitie betreft een actualisering van 'Wat spreken wij af'. De actualisering beperkt zich tot de onderwerpen ontmoetingsplekken van jongeren in relatie tot middelengebruik en overlast door jongeren. De notitie heeft tot doel om ontwikkelingen en trends, knelpunten en mogelijke oplossingen in kaart te brengen.

Jongerenontmoetingsplaatsen, middelengebruik en overlast vragen bij uitstek om een integrale aanpak. Diverse beleidsafdelingen zijn in meer of mindere mate betrokken bij het actualiseren van het jeugd- en jongerenbeleid zoals openbare ruimte en groen, speelvoorzieningen, cultuur, openbare orde en veiligheid, sport, ruimtelijke ordening, volksgezondheid, horeca en vergunningen.

Inleiding

“Opvoeden heette vroeger gewoon ‘grootbrengen’, want als je je kinderen zonder veel ongelukjes groot gekregen had, had je het als ouder goed gedaan. Tegenwoordig moet je van je kind ‘Een gelukkig mens maken’. Lieve help – hoe moeilijk is dat? Ik probeer mijn kinderen te leren dat zij zichzelf gelukkig moeten maken. Het is echter, vind ik, een probleem van deze tijd dat kinderen zelden horen dat ze iets niet kunnen of mogen. Ik noem dat de ‘ziekte van Idols’: jongeren horen blijkbaar van niemand meer in hun omgeving dat ze absoluut niet kunnen zingen”.

(Daphne Dekkers, in JeugdenCo, jaargang 1, nr8, 2007)

De maatschappij waarin jongeren anno 2007 opgroeien wijkt sterk af van de maatschappij die wij kennen van twintig of dertig jaar geleden. De maatschappij is individualistischer waarbij mensen en jongeren zich minder snel de wet laten voorschrijven. Jongeren maken op jongere leeftijd al beslissingen die soms verregaande gevolgen kunnen hebben voor gezondheid, carrière, liefde, vriendschappen en vrijetijdsbesteding. Daarnaast hebben jongeren tegenwoordig meer geld te besteden dan vroeger. Door zakgeld en bijbaantjes is het besteedbare inkomen van jongeren, met name boven de veertien jaar, sterk gestegen. De huidige jeugdstijlen en de jeugdcultuur zijn veelal gebaseerd op mode. Het verdiende geld wordt dan ook vooral uitgegeven aan uitgaan, kleding en communicatiemiddelen.

Naast ouders, school, werk, sport en hobby nemen sociale contacten de grootste plaats in op de agenda van jongeren. Jongeren hechten veel belang aan sociale contacten waarbij de nieuwe communicatiemiddelen zoals mobiele telefonie, sociale virtuele netwerken zoals MSN, Hyves of Youtube veelvuldig gebruikt worden. Daarnaast blijven jongeren het belangrijk vinden om elkaar te ontmoeten. Dit gebeurt op school, op verenigingen of thuis. Er is echter ook een aanzienlijke groep jongeren die elkaar ontmoeten op vaste plekken op straat, om even los te zijn van de controle thuis. Een relatief nieuw fenomeen zijn de “sleutelkinderen” die uit verschillende milieus afkomstig zijn en waarvan beide ouders werken.

Het komt voor dat rondhangen nogal eens leidt tot overlast. In het merendeel van de gevallen is dit te herleiden tot uitdagend gedrag, de wens erbij te willen horen en heeft niets te maken met criminaliteit. De tolerantie in de maatschappij staat echter onder druk. Een toename van agressie en geweld in de maatschappij, meer gebruik van alcohol en verdovende middelen en verminderde sociale controle vergroten een gevoel van onveiligheid. Jongeren in Nederland zijn de laatste jaren fors meer gaan drinken en behoren tot de top drie van Europa. Voormalig minister van Hoogervorst noemde de Nederlandse jongeren al eens ‘De zuipschuiten van Europa’. Alcoholgebruik is samen met drugsgebruik een belangrijke aanjager van geweld en overlast in vooral het uitgaansleven¹. Jongeren vinden de klachten echter vaak overdreven en vinden dat volwassenen hen gewoon moeten aanspreken.

Omdat ontmoetingsplekken onderdeel zijn van jeugd- en jongerenbeleid is de gemeente de aangewezen persoon om de belangen van zowel jongeren als bewoners te behartigen en daartussen een balans te vinden. Daarnaast heeft de gemeente belang bij het beperken van risicogedrag en middelengebruik door jongeren en de daarbij behorende gezondheidsrisico's. De Jeugd is en blijft de toekomst.

¹ Uitgave gznd, juli 2007, GGD Nederland

Algemeen

In de gemeente Aa en Hunze wonen ongeveer 26.000 inwoners waarvan ongeveer 6.750 jongeren tot en met 23 jaar. De meeste jongeren zijn woonachtig in de (grotere) kernen. Het overgrote deel van deze jongeren groeit met plezier en zonder al te veel problemen op. Uit het meest recent uitgevoerde leefstijlonderzoek van de GGD Drenthe² blijkt dat de meeste jongeren in de gemeente Aa en Hunze zich prettig voelen thuis, op school of op straat. Toch zijn er ook cijfers of ontwikkelingen die in het oog springen of nader aandacht verdienen.

Risicogedrag

Uit het onderzoek van de GGD blijkt dat één op de drie jongeren uit Aa en Hunze aangeeft wel eens grensoverschrijdende gedragingen te vertonen zoals vernielingen op straat, mensen lastig vallen en winkeldiefstal. Dit is een lichte daling te opzichte van het voorgaande leefstijlonderzoek (2000). Gelukkig blijkt dat het merendeel van de jongeren deze gedragingen nog wel afkeurt. Het Jongeren Opvang Team (JOT³) heeft over het jaar 2007 23 contacten met jongeren uit de gemeente Aa en Hunze gehad. Niet alle contacten zijn jongeren die zelf schuldig zijn geweest aan diefstal of overlast. Ook slachtoffers of medeplichtigen van (huislijk)geweld of vernielingen komen bij het JOT. In 2007 zijn zeven jongeren verwezen naar bureau Halt Noord Nederland, waarvan drie voor diefstal, twee voor vernielingen, één voor graffiti en één voor vuurwerk.

Alcohol

Landelijk is één op de vijf basisschoolleerlingen al met alcohol in aanraking gekomen. Deze kennismaking vindt in de thuissituatie plaats. Van de leerlingen in het voortgezet onderwijs (tot en met 16 jaar) heeft 65 tot 70% van de jongeren in de week voorafgaande aan het onderzoek nog alcohol genuttigd. 27% van de jongeren van 16 jaar hebben ooit wel eens hasj of wiet gebruikt. Andere drugs zijn veel minder populair. 1% geeft aan wel eens XTC te hebben en 2% andere drugs. Landelijke cijfers geven aan dat het alcoholgebruik onder jongeren de laatste jaren licht is gestegen. Met name het binge drinken (in korte tijd veel alcohol) onder gebruikers is sinds 2003 gestegen van 64% in 2003 naar 75% in 2005⁴. Deze landelijke cijfers worden bevestigd door de lokale GGD leefstijlonderzoeken voor de gemeente Aa en Hunze.

Ontmoetingsplaatsen en vrije tijd

De vrije tijd van jongeren wordt vooral ingevuld met TV kijken, muziek luisteren of computeren. Op straat hangen of ontmoeten vormt 8% van de vrijetijdsbesteding van jongeren. De meeste jongeren ontmoeten elkaar op school, thuis of bij vrienden, op (sport)verenigingen, in keten of in de openbare ruimte. Schattingen geven aan dat er landelijk ongeveer 1500 keten zijn⁵. In de gemeente Aa en Hunze zijn er ongeveer 25. Het aantal ontmoetingsplaatsen in de openbare ruimte is erg wisselend. Er wordt geschat dat er in de gemeente Aa en Hunze ongeveer 20 ontmoetingsplaatsen van verschillende omvang in de openbare ruimte zijn. Landelijke cijfers geven aan dat per 7.000 inwoners één hinderlijke en per 20.000 inwoners één overlastgevende of criminele jongerengroep voorkomt⁶. In de gemeente Aa en Hunze zijn momenteel twee hinderlijke en één overlastgevende jongerengroep⁷ bekend, waarmee kan worden gesteld dat dit onder het landelijke gemiddelde blijft.

² Jeugd in Drenthe, *gezondheid en leefgewoonten*. GGD Drenthe Mei 2006.

³ Jongeren opvang team is een preventieve samenwerking om het jongeren vroegtijdig te verwijzen naar hulpverlening.

⁴ *Nationale Drug Monitor*, jaarbericht 2006 Trimbos instituut Utrecht 2007.

⁵ Mulder J. *Indrinken op eigen erf* Stichting Alcohol Preventie, Utrecht 2005.

⁶ Drs. Noorda en drs. Veenbaas, *Rondhangende jongeren* Vrije Universiteit Psychologie en Pedagogiek 2006.

⁷ Hinderlijk : Gasselternijveen (Strohalm) en Annen (Zetstee), Overlastgevende : Gieten (Wendeling) (zie bijlage 1)

Ontwikkelingen en knelpunten

Jeugdsozen

Algemeen

De gemeente Aa en Hunze kent op dit moment dertien jeugdsozen; in Gieten, Gieterveen, Grolloo, Schoonloo, Gasteren, Annen, Gasselte, Nieuw Annerveen, Annerveenschekanaal, Gasselternijveen, Eext, Anloo en Ekehaar. Het beheer van de sozen valt onder de verantwoordelijkheid van de Stichting Welzijn Aa en Hunze. Iedere jeugdsoos heeft een soosbestuur, bestaande uit jongeren zelf.

Er zijn drie niveaus in zelfstandigheid van een jeugdsoos(bestuur). Niveau 1 houdt in dat het soosbestuur vrij zelfstandig werkt en de Stichting Welzijn Aa en Hunze 'slechts' informatie en advies en eindcontrole uitoefent. De avonden en activiteiten worden grotendeels door het bestuur, de jongeren en vrijwilligers uitgevoerd. Er zijn momenteel negen jeugdsozen die op deze wijze opereren. Bij niveau 2 is er meer controle van de Stichting Welzijn Aa en Hunze op het bestuur en de financiën. De avonden en activiteiten worden wel veel zelfstandig uitgevoerd. Hiervan zijn er momenteel twee. Als laatste zijn er nog twee jeugdsozen die onder niveau 3 vallen. Hierbij wordt de soos grotendeels door de Stichting Welzijn Aa en Hunze gerund. Er staat bij deze sozen een beroepskracht achter de bar. Dit is het geval in Gieten en Gasselternijveen.

Omdat de Stichting Welzijn Aa en Hunze niet de personele middelen heeft om zelf altijd aanwezig te zijn gedurende openingstijden van de jeugdsozen, wordt er gewerkt met 'sleutelfiguren'. Dit kan zijn een oudere jongere, een volwassene of een bestuurslid van het jongerenbestuur. Niet alle jeugdsozen zijn even actief. Het aantal dagen dat een soos open is of de frequentie van activiteiten is sterk afhankelijk van de vraag onder jongeren en de inzet van jongeren en vrijwilligers. De grotere jeugdsozen zijn tot vier avonden per week geopend. Kleinere maar één avond per week.

Doelgroep

De jeugdsozen zijn toegankelijk voor jongeren van 12 tot en met 23 jaar waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de leeftijdsgroep tot 16 en vanaf 16 jaar.

Voorwaarden

In de jeugdsozen mogen zwakalcoholische dranken worden geschonken aan jongeren van 16 jaar of ouder. Drugs wordt niet toegestaan in de jeugdsozen. Gebruik van drugs zal, naast de schadelijke gevolgen voor de gebruiker zelf, zeker het begrip bij ouders van soosbezoekende jongeren doen afnemen. Ook de veiligheidsbeleving van jongeren neemt sterk af als er drugs zichtbaar aanwezig zijn of gebruikt worden, wat onvereenigbaar is met de doelstelling van jongerensozen in de gemeente.

Functie

Jeugdsozen bieden een relatief veilige omgeving voor jongeren om elkaar te ontmoeten. Er worden activiteiten georganiseerd door en voor de jongeren die zeer worden gewaardeerd door de bezoekers. De jeugdsoos heeft een overlastbeperkende en daardoor preventieve functie. Jongeren hebben wat te doen, er is bij de meeste activiteiten toezicht van ouders, sleutelfiguren of een jongerenwerker en de jongeren begrijpen dat als zij wel overlast geven de activiteit en de soos in gevaar komt. De prijzen van de drankjes maken jeugdsozen aantrekkelijk en toegankelijk voor doelgroepjongeren.

Knelpunten

1. Jeugdsozen leveren betrekkelijk weinig overlast op. Een enkele keer is er wat geluidsoverlast door aankomende en vertrekkende jongeren of komt het voor dat jongeren voor de deur hangen. Hierbij worden soms softdrugs gebruikt omdat dit in de soos niet mag.

2. De organisatie van activiteiten is afhankelijk van de inzet van vrijwilligers en financiële middelen. De financiële middelen moet door een soos zelf worden opgebracht. Dit is voor een jongerensoos die slechts een of twee avonden per week open is vrijwel onmogelijk. Soms is het ontbreken van activiteiten of (gedeeltelijk) sluiten van de jeugdsoos direct aanleiding tot een toename van overlast, bijvoorbeeld in Gasselternijveen.

Jongerenontmoetingsplaatsen in de openbare ruimte

Algemeen

De gemeente Aa en Hunze hecht er belang aan dat de openbare ruimte niet onnodig of specifiek voor een bepaalde groep wordt beperkt. Iedereen, dus ook jongeren van 12 tot en met 23 jaar heeft het recht om een ander te ontmoeten in de openbare ruimte. De gemeente Aa en Hunze kent ongeveer 20 ontmoetingsplaatsen in de openbare ruimte waar jongeren langdurig verblijven.

Doelgroep

Er is geen specifieke doelgroep van jongerenontmoetingsplaatsen. Er kan echter worden geconstateerd dat vooral jongeren van 12 tot en met 23 jaar gebruik maken van de openbare ruimte om elkaar te ontmoeten. Er zijn zowel jongens als meisjes die gebruik maken van ontmoetingsplaatsen, maar de meeste groepen bestaan voor het merendeel uit jongens.

Voorwaarden

De jongeren mogen gebruik maken van de openbare ruimte om elkaar te ontmoeten, zolang er geen overlast of verstoring van de openbare orde en veiligheid plaatsvindt.

De inrichting van de ontmoetingsplaatsen wordt gefinancierd door de gemeente. De middelen hiervoor zijn in 2003 in beheer gegeven aan de Stichting Welzijn Aa en Hunze.

De politie houdt toezicht op de ontmoetingsplaatsen en de hangende jongeren dan wel jongerengroep door middel van de shortlist methode⁸. Deze methode categoriseert de jongerengroepen naar gedrag, overlast en interventies.

Functie

Het woord hangplek heeft vrijwel altijd een negatieve klank. Het eerste wat bij veel mensen opkomt bij het woord hangplek is 'overlast'. Voor de ontmoetingsplaats geldt echter dat het ontmoeten van jongeren onderling een zeer belangrijke sociale functie heeft. Het leidt tot het aangaan en onderhouden van sociale contacten en vriendschappen en het vormgeven van een veranderende houding ten opzichte van ouders. Hangende jongeren horen van elkaar hoe ze omgaan met ouders, opvoeders en leraren. Daarbij doen ze ideeën op over onderhandelingsstechnieken en oefenen die met elkaar en met buurtbewoners, welzijnswerkers en politie. Het ontmoeten in de openbare ruimte gaat gepaard met 'zien en gezien worden' of het hebben van meer vrijheid dan in een soos of reguliere horeca. Ook zijn er op ontmoetingsplaatsen in de openbare ruimte vaak meer activiteiten te ontplooiën, zoals b.v. balletje trappen.

Knelpunt

1. Omdat het ontmoeten zich afspeelt in de openbare ruimte, is er snel sprake van last en soms overlast door omwonenden. De meest voorkomende klachten zijn geluidsoverlast (muziek, schreeuwen of brommers), vervuiling, vernielingen, graffiti, het laat rondhangen en het gebruik van alcohol en of drugs.

2. Medio 2008 is ongeveer de helft van het beschikbare budget (uit 2003) voor de inrichting van jongerenontmoetingsplaatsen besteed. Hiermee zijn relatief veel van de beschikbare middelen ingezet voor de dorpskern van Gieten en minder aan de andere kernen.

3. Volwassen bewoners kennen een beperkt verdraagzaamheid. Het "not in my backyard" principe wordt door menig bewoner gehanteerd en uitgedragen.

⁸ Ferwerda en Kloosterman (2004) - *Jeugdgroepen in beeld*. Stappenplan en randvoorwaarden voor de shortlist methodiek.

Hokken en keten

Algemeen

De hokken en keten staan de laatste tijd volop in de aandacht. Veel gemeenten hebben meerdere jongerenketen binnen de gemeentegrenzen. Door de recente aandacht voor deze vorm van ontmoeten en ontspannen lijkt de indruk te ontstaan dat het een nieuw fenomeen betreft. Dit is echter niet het geval. Deze vorm van ontmoeten en ontspannen bestaat al jaren.

In het perspectief van de Drank en horeca wet (DHW) kan een driedeling worden gemaakt in de aard en omvang van de keet, namelijk een huiskamer- buurt- of commerciële keet⁹. De huiskamerkeet is meestal niet strijdig met de drank en horecawet. Buurtketen zijn in strijd met de drank en horecawet indien er inderdaad sprake is van verstrekking van alcoholische dranken anders dan om niet. Een commerciële keet is altijd in strijd met de drank en horecawet. Ook is een commerciële keet niet verenigbaar met het bestemmingsplan.

Doelgroep

Er is geen specifieke doelgroep van keten. Uit onderzoek blijkt dat de meeste keetbezoekers tussen de 12 en de 25 jaar zijn. Het betreft vaak jongerengroepen uit dezelfde wijk of dorp, of van dezelfde school.

Voorwaarden

Keten die zich bevinden in de openbare ruimte zijn altijd in strijd met het bestemmingsplan en worden niet toegestaan. De keten bevinden zich daarom op particuliere grond van één van de keetbezoekers (zijn of haar ouders). Ouders van keetbezoekers vinden het vaak prettig dat de jongeren in de buurt een locatie hebben waar zij elkaar kunnen ontmoeten, buiten de reguliere horeca om.

De gemeente heeft nog geen specifiek beleid op het gebied van hokken of keten.

Functie

Hokken en keten (en caravans, schuurtjes, kelders, zolders, schaftwagens en kassen) zijn ontmoetingsplaatsen voor met name jongeren om samen te komen en activiteiten te ondernemen. Vaak wordt er op deze plaatsen (alcoholische) dranken geschonken. De gebruikers van een keet zijn vaak een vaste groep vrienden die meerdere avonden per week bij elkaar komen. Keetbezoekers voelen zich verbonden door hun keet en voelen zich ook verantwoordelijk voor de inrichting, bevoorrading en onderhoud van de keet of ruimte.

Knelpunten

1. Er komen regelmatig verontrustende verhalen over jonge keetbezoekers in relatie tot het middelengebruik (voornamelijk alcohol). Ook de problemen om keten te gedogen of te handhaven komen regelmatig in de (landelijke) pers aan bod. Uit onderzoek¹⁰ blijkt dat het alcoholgebruik onder jongeren die keten bezoeken hoger ligt dan niet-keet-bezoekers. Zo blijkt dat er door jongeren die regelmatig een keet bezoeken gemiddeld ruim 15 alcoholische eenheden per persoon per avond wordt genuttigd, tegenover 7 alcoholische eenheden door niet-keet-bezoekers. Tevens zal er in een keet geen adequate controle plaatsvinden op excessief alcoholgebruik of alcoholgebruik door jongeren onder de 16 jaar. Opmerkelijk is dat de ouders van jongeren die regelmatig een keet bezoeken gemiddelde alcoholgebruik van hun kinderen veel lager schatten dat feitelijk het geval is.

⁹ *Keetbeleid: het hokjesdenken voorbij* Visienota gemeentelijk keetbeleid, STAP, november 2006

¹⁰ Onderzoek alcoholgebruik onder keetbezoekers. Universiteit Twente / Tactus verslavingszorg (2007)

2. Hokken en keten zijn vaak onvoldoende berekend op de aantallen bezoekers die er gemiddeld gebruik maken van de keet en zijn vaak niet (brand)veilig. Er zijn onvoldoende vluchtwegen, geen of te weinig brandbestrijdingsmiddelen, gebrekkige energievoorziening en onvoldoende ventilatie.

3. Daarnaast zijn niet alle locaties geschikt voor de inrichting van een keet. Feitelijk zou een keet moeten voldoen aan de bepalingen uit het bestemmingsplan (Wet op de ruimtelijke ordening WRO) en de veiligheid- gezondheid- en bruikbaarheidsvoorschriften van het bouwbesluit 2003. De eigenaar van het erf waarop de keet zich bevindt is hiervoor verantwoordelijk.

4. Hokken en keten, in het bijzonder commerciële keten, nemen een concurrerende positie in ten opzichte van de reguliere en semi-reguliere horeca. Waar de reguliere horeca moet voldoen aan vele wettelijke eisen en waarmee momenteel door middel van een horecaconvenant aanvullende afspraken worden gemaakt over overlast en middelengebruik door jongeren en de semi-reguliere horeca zoals verenigingen ook aangesproken (gaan) worden, blijven de keten vrijwel buiten schot.

5. Als laatste is verstrekking van alcohol, anders dan om niet, vergunningplichtig op grond van de DHW. Deze wet stelt eisen aan de wijze waarop en aan wie er (zwak)alcoholische dranken mogen worden verkocht. De handhaving van deze wet ligt momenteel nog bij de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA), maar in de voorstellen om de DHW aan te passen wordt er een grotere bevoegdheid op het gebied van vergunningverlening, controle en handhaving bij de burgemeester gelegd. De bewijslast die noodzakelijk is voor handhaving op grond van de DHW is zeer complex en moeizaam rond te krijgen. Het zal daarom niet altijd mogelijk zijn op te treden.

Oplossingen

In de verschillende gesprekken met de professionals, jongeren en bewoners van de gemeente Aa en Hunze zijn mogelijke oplossingen aangedragen. De genoemde oplossingen zijn getoetst op juridische verplichtingen, draagvlak, (financiële) haalbaarheid, te verwachten resultaat en te verwachten ambtelijke inzet. Hieruit zijn de onderstaande oplossingen geformuleerd. Om de knelpunten zoals beschreven op te lossen zijn er twee algemene en enkele specifieke oplossingsstrategieën naar voren gekomen.

1. School adoptie plan vanaf 2008-2009 beschikbaar voor het primair onderwijs

Bij experimenteren hoort het verkennen en overgaan van grenzen. Het is voor jongeren dan ook van belang dat zij worden geïnformeerd over mogelijke risico's van middelengebruik of risicogedrag. Het is hierbij belangrijk om jongeren te wapenen tegen groepsdruk om middelen te gebruiken of grensoverschrijdend gedrag te vertonen. Het school adoptieplan kan hierbij ondersteunen. Binnen het School Adoptie Plan worden voorlichtingslessen gegeven aan de leerlingen van de basisscholen uit de groepen 7 en 8. Doel van de lessen is om de jongeren zich bewust worden van de gevolgen van risicogedrag, na te laten denken over hun gedrag en verantwoordelijkheid leren dragen voor de gevolgen van hun keuzes. Onderwerpen in de voorlichtingslessen zijn o.a. verkeer, vandalisme, geweld, diefstal, discriminatie, pesten, alcohol, drugs, roken, vuurwerk.

Momenteel wordt er geen (volledig) school adoptie plan uitgevoerd op de basisscholen. Wel worden er op sommige locaties nog gastlessen gegeven door bureau Halt. Een volledig school adoptie plan kan bijdragen in het voorkomen van risicogedrag en het bevorderen van positief gedrag. Uitbreiding van de deelnemende partijen en het aantal scholen vraagt een nauwkeurige afstemming en coördinatie. De gemeente wil in overleg met het openbaar en bijzonder primair onderwijs en de betrokken organisaties voor het geven van lessen het school adoptie plan voor het jaar 2008-2009 weer beschikbaar maken voor de groepen 7 en 8.

2. Inzet Ambulant Jongerenwerk

De Stichting Welzijn Aa en Hunze werkt met jongerenwerkers die zich in principe richten op alle jongeren. Waar nodig is er speciale aandacht voor jongeren onder de zestien jaar en de geestelijke ontwikkeling van jongeren. Dit doet de Stichting door middel van preventie, voorlichting, lichte hulpverlening en doorverwijzing. De stichting ondersteunt tevens sport en spel activiteiten voor jongeren.

De aanpak van overlastgevende jongeren vraagt echter een specifieke aanpak. De jongeren zijn veelal ouder dan 16 jaar en maken geen of minder gebruik van het reguliere aanbod van activiteiten. De jongerenwerker kan ambulante activiteiten inzetten waarbij jongerengroepen actief worden benaderd. In een vroeg stadium kunnen zo problemen worden herkend en aangepakt. Bij (vermoeden van) psychosociale problematiek bij jongeren kan de jongerenwerker deze bespreken in het desbetreffende netwerkoverleg.

De Stichting Welzijn Aa en Hunze is momenteel zijn werkwijze aan het aanpassen. Er wordt al meer gebiedsgericht en vindplaatsgericht gewerkt met zogenaamde communitywerkers. Dit moet de binding tussen de communitywerkers en de doelgroep verder vergroten. Het gebied van de gemeente Aa en Hunze wordt verdeeld in vier community's, die aansluiting zoeken bij de indeling van de Wegwiesers, met als kerndorpen Gieten, Gasselternijveen, Rolde en Annen.

De communitywerkers jeugd en jongeren voeren zowel het algemeen als het ambulante jongerenwerk in de community uit. Tevens nemen zij deel in het netwerkoverleg tussen de gemeente (leerplicht), Stichting Welzijn Aa en Hunze, maatschappelijk werk Noordermaat, de GGD, bureau jeugdzorg, Icare, de politie en vertegenwoordigers van het lokale onderwijs.

Momenteel bestaat er één gemeentebreed netwerkoverleg voor 12+ en vier voor 12- (Rolde, Gieten, Gasseltermijveen en Annen). Naast het netwerkoverleg bestaat er een multidisciplinair team (MDT). Ook het JOT is een samenwerkingsverband tussen betrokken partijen om door vroegsignalering ongewenst gedrag van jongeren aan te kunnen pakken. Door de problemen tijdig te signaleren en de jongeren door te leiden naar hulpverlening wordt verder afglijden voorkomen. Sinds de inwerkingtreding van het netwerkoverleg is een daling in het aantal contacten bij het Jongeren Opvang Team (JOT) geconstateerd.

3. Jeugdsozen

a. extra impuls jongerenactiviteiten

Deelname aan georganiseerde jongerenactiviteiten kan verveling voorkomen en overlast beperken. Jongeren hebben iets zinnigs te doen en het is makkelijker om gedurende de activiteiten adequaat toezicht te organiseren. Zoals is aangegeven loopt het organiseren van activiteiten nog wel eens stuk op het gebrek aan beschikbare (financiële) middelen.

Om het organiseren van activiteiten voor jongeren door jongerensozen (of andere organisatieverbanden) te stimuleren, wil de gemeente Aa en Hunze financieel ondersteunen door een incidentele subsidie te verstrekken aan goed bezochte of innovatieve overlastbeperkende activiteiten voor jongeren. Dit kan op aanvraag van een jongerensoos of organisatieverband door het indienen van een plan, begroting en een subsidieverzoek, maar ook op initiatief van het college om een al bestaande organisatie of succesvol uitgevoerde activiteit achteraf te belonen. Om met de activiteiten ook de doelgroep die in meerdere mate verantwoordelijk is voor de overlast in de gemeente te bereiken, moet er een evenwicht bestaan tussen activiteiten voor jongeren onder de 16 jaar en boven de 16 jaar. Tevens zal gekeken worden of de activiteiten worden georganiseerd in of rondom de periode dat er vaak overlast wordt ondervonden, zoals de zomer of rondom oud en nieuw. Om ook de eigen verantwoordelijkheid van jongeren en de ouders te benadrukken komt niet meer dan de helft van de feitelijke kosten in aanmerking voor subsidiëring.

b. preventie en aanpak overlast

Het is belangrijk om aan omwoners duidelijk te zijn over het beleid van de jeugdsoos betreffende alcohol- en drugsgebruik. De jongeren die gebruiken moeten erop gewezen worden dat dit in de openbare ruimte niet is toegestaan op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening. In overleg met de Stichting Welzijn Aa en Hunze zal worden vastgesteld op welke wijze de omwoners worden geïnformeerd. Bij aanhouden gebruik buiten de deur van de jongerensoos zal met inzet van de (jeugd)agent handhavend moeten worden opgetreden. Indien de inzet van (jeugd)agent onvoldoende verbetering oplevert, zal de overlast worden aangepakt als zijnde een overlastgevende jongerengroep in de openbare ruimte.

4. Ontmoetingsplaatsen in de openbare ruimte

a. preventie inrichting jongerenontmoetingsplaatsen

Jongerenontmoetingsplaatsen kunnen bijdragen aan de beperking van overlast door het voorkomen van rondtrekkende jongerengroepen en het voorzien in de behoefte om elkaar te ontmoeten en activiteiten te ondernemen. Voor de inrichting van jongerenontmoetingsplaatsen is nog ongeveer de helft van de in 2003 toegekende financiële middelen beschikbaar. Deze zijn in beheer bij de Stichting Welzijn Aa en Hunze. Momenteel zijn er voornamelijk voorzieningen getroffen voor jongeren in de dorpskern Gieten.

De gemeente is bekend met enkele jongeren uit Annen en Rolde die hebben aangegeven ook behoefte hebben aan de inrichting van een jongerenontmoetingsplaats. Vanuit Gasselternijveen zijn geen concrete verzoeken bekend, maar is wel af en toe sprake van overlastgevende jongeren in de openbare ruimte. Mogelijk kan de inrichting van een ontmoetingsplaats ook hier de overlast door jongeren beperken.

In Annen zijn er al gesprekken met jongeren, bewoners, en stichting dorpsbelangen geweest om de realisatie van een jongerenontmoetingsplaats vorm te geven. Verwachting is dat hier in 2008 nadere invulling aan gegeven kan worden. In Rolde en Gasselternijveen zijn nog geen geschikte locaties op het oog en hebben er nog geen gesprekken plaatsgevonden.

Voor de volledige inrichting van een jongerenontmoetingsplaats, inclusief voorzieningen voor (sport) activiteiten, in de drie overgebleven kernen (Annen, Rolde en Gasselternijveen), zijn de aan de SWAH in beheer gestelde middelen ontoereikend. Hiervoor zullen aanvullende middelen moeten worden gereserveerd. Daarnaast zal bij iedere inrichting de mogelijkheid moeten worden onderzocht om middelen uit andere bronnen aan te spreken (fondsen e.d.).

Het plan JOAP¹¹ zal een herijking moeten ondergaan en alsnog worden uitgevoerd. De regie over de uitvoering blijft bij de Stichting Welzijn Aa en Hunze, maar er zullen wel afspraken worden gemaakt binnen welke termijn dit plaats moet vinden. Deze afspraken kunnen in de financieringsmethode worden meegenomen. Na deze termijn zal worden overwogen of het beheer, onderhoud en vervanging van de voorzieningen 12+ in eigen beheer moeten worden uitgevoerd, of opnieuw moeten worden uitbesteed.

Bij de inrichting van jongerenontmoetingsplaatsen wordt vaak door omwonenden van beoogde locaties op voorhand afhoudend gereageerd. Omwonenden zijn bang voor aanzuigende werking op jongeren uit de omgeving en vrezen een toename van overlast. In gesprekken met omwonenden wordt over het algemeen wel erkend dat er behoefte is aan een voorziening voor jongeren uit het dorp, maar heerst een sterk 'not in my back yard' principe. Om te voorkomen dat iedere inrichting van een jongerenontmoetingsplaats blijft steken op discussies en bezwaren van direct omwonenden en er altijd naar andere (mogelijke) locaties wordt verwezen, is het van belang een duidelijk en transparant proces te doorlopen. De belangen van de jongeren en bewoners moeten voldoende zijn gewaarborgd. Het proces is in hoofdlijnen voor iedere locatie het zelfde, maar kan op details worden aangepast op de lokale situatie.

¹¹ Plan JOAP : *Jongeren ontmoetings- en activiteitenplaatsen* Stichting Welzijn Aa en Hunze 2003

Uitgangspunt is dat de Stichting Welzijn Aa en Hunze, in samenspraak met de jongeren, de behoefte in een dorp vaststelt. Als deze behoefte duidelijk is zal er een projectgroep worden samengesteld, bestaande uit jongeren, Stichting Welzijn Aa en Hunze en de stichting dorpsbelangen of vergelijkbare instelling. De projectgroep doet onderzoek naar de behoefte, de mogelijke locaties en mogelijke inrichting. De bevindingen van de projectgroep worden in een advies voorgelegd aan de gemeente.

Na beoordeling door de gemeente zal er een openbare bijeenkomst met het dorp worden georganiseerd. De bijeenkomst wordt georganiseerd door de gemeente. Bij de bijeenkomst zijn de jongeren, de Stichting Welzijn Aa en Hunze, de stichting dorpsbelangen en de bewoners van het dorp uitgenodigd. Voorafgaande aan de bijeenkomst worden de bevindingen van de projectgroep gepubliceerd. In de bijeenkomst zal alleen over de locaties worden gesproken, waarbij iedereen zienswijze of bezwaren kenbaar kan maken. Na de bijeenkomst besluit de gemeente, in overleg met de projectgroep, welke locatie de voorkeur geniet. Hiervan worden de bewoners van het dorp en de raad van de gemeente Aa en Hunze op de hoogte gesteld. Indien noodzakelijk kan voor deze locatie dan de ruimtelijke procedures worden gestart.

Na het vaststellen van de voorkeurlocatie zal er een bijeenkomst worden georganiseerd met de direct omwonenden van de beoogde locatie. In dit gesprek zal niet langer de locatie zelf, maar alleen de inrichting, de aanpassingen in de omgeving en een beheersmodel aan de orde komen. Met de jongeren en omwonenden zal worden besproken op welke wijze de inrichting kan bijdragen aan de beperking van overlast. In een beheersmodel kan worden afgesproken hoe jongeren zich dienen te gedragen op de locatie en op welke wijze dit wordt gecontroleerd en of gehandhaafd. Na dit overleg, de eventuele ruimtelijke procedures en andere formele eisen kan worden begonnen met de feitelijke inrichting van de jongerenontmoetingsplaats.

Door het organiseren van een openbare bijeenkomst kunnen bewoners zich ervan op de hoogte stellen dat er breed in het dorp is gezocht naar mogelijkheden. Direct omwonenden van de uiteindelijke voorkeurslocatie kunnen hierdoor meer begrip opbrengen voor de keuze van de locatie in hun directe omgeving. Essentieel voor het slagen van dit proces is dat de bijeenkomsten en de uitwerking en inrichting van de ontmoetingsplaats kort na elkaar plaatsvinden. Als het proces langdurig stil komt te liggen zullen jongeren en bewoners zich niet langer betrokken voelen.

b. project 'There is no place like my space'

Om aanhoudende overlast van vervuiling en graffiti op een bestaande jongerenontmoetingsplaats te beperken, kan met de betreffende jongerengroep de ontmoetingsplaats worden verpersoonlijkt. Het doel hiervan is de jongeren meer verantwoordelijk te laten voelen voor hun hangplek en deze beter te beheren. In dit kader kan gedacht worden aan het aanbrengen van beschilderingen of graffiti op bestaande of hiervoor te plaatsen voorzieningen. De beschildering of graffiti kan de cultuur en identiteit van de jongerengroep weergeven. Ook het verder inrichten van de ontmoetingsplaats naar de wensen van de jongeren, of het organiseren van activiteiten voor zichzelf of omwonenden is een manier om de jongeren meer verantwoordelijkheidsgevoel voor de ontmoetingsplaats bij te brengen. Voorwaarde is dat de feitelijke inrichting of activiteit door de jongeren zelf wordt gedaan. De Stichting Welzijn Aa en Hunze kan hierin begeleiden. De gemeente kan ondersteunen door het verstrekken van een activiteitsubsidie (zie onder extra impuls activiteiten jeugdsozen).

c. preventie en registratie jongerengroepen

Binnen de gemeente Aa en Hunze zijn er verschillende jongerengroepen die geen of vrijwel geen overlast veroorzaken. In deze gevallen zal de gemeente zich niet actief bezig houden met deze groep. De jongerenwerker van de Stichting Welzijn Aa en Hunze is de aangewezen persoon om contact te houden met deze groepen en eventuele wensen, problemen of risico's vroegtijdig te signaleren en jongeren eventueel door te verwijzen. Van de Stichting Welzijn Aa en Hunze wordt verwacht dat zij op de hoogte zijn van de dan aanwezige jongerengroepen en hun samenstelling. Als een groep zich ontwikkelt tot een overlastgevende jongerengroep kan de gemeente met behulp van de inventarisatie van de jongerenwerker direct optreden.

d. middelengebruik jongerenontmoetingsplaatsen

Overlast wordt soms veroorzaakt door middelengebruik. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het drinken in het openbaar of het veroorzaken van rommel. In andere gevallen zijn middelen stimulantia om overlast te veroorzaken, bijvoorbeeld door luidruchtig gedrag of vandalisme. De overlast wordt over het algemeen ervaren in de openbare ruimte.

In de A.P.V. is opgenomen dat het college plekken in de openbare ruimte kan aanwijzen waar alcoholgebruik niet is toegestaan. Het is in de praktijk echter lastig te handhaven of er werkelijk geen alcohol wordt gebruikt. Zo zal indien politie aankomt bij een locatie, alcoholhoudende dranken snel worden weggegooid of verstoep. Toch is het raadzaam voor de locaties waar jongeren regelmatig bijeenkomen een dergelijk besluit te nemen, om een duidelijk signaal af te geven en excessief gebruik tegen te gaan.

Voor iedere locatie waar jongeren regelmatig bijeenkomen, kan een beheersplan worden opgesteld. In een beheersplan kunnen ook afspraken worden gemaakt over het alcoholgebruik. In het beheersplan kan ook worden afgesproken wat er gebeurt als de regels van het plan niet (correct) worden nageleefd.

e. aanpak overlastgevende jongerengroepen

Bij aanhoudend overlastgevend gedrag (overlastgevende jongerengroep) zal de gemeente betrokken raken bij de aanpak van de overlast. In samenwerking met de Stichting Welzijn Aa en Hunze zal met een project 'aanpak overlast' de betreffende groep worden aangepakt. Er wordt binnen de gemeente één coördinator aangewezen die leiding geeft aan het project. Dit zal afhankelijk van de situatie een medewerker welzijn of openbare orde en veiligheid zijn.

In het project zal langs drie lijnen worden gewerkt om de overlast aan te pakken:

1. Individuele aanpak.

Op grond van de inventarisatie van de jongerenwerker (en jeugdagent) wordt gekeken naar de leden van de overlastgevende jongerengroep. Jongeren zonder school of werk worden samen met perron J (Jongerenpunt Intergemeentelijke Sociale Dienst) begeleid naar scholing of werk. Jongeren met psychosociale problematiek worden doorverwezen naar hulpverlening of ingebracht in het netwerkoverleg.

2. Groepsgerichte aanpak.

Jongeren worden als groep aangesproken op hun verantwoordelijkheid en zij worden betrokken bij de inrichting en beheer van de ontmoetingsplaats. Onderdeel van deze aanpak is het in gesprek brengen van de jongeren en de bewoners/gebruikers van de omgeving om de ervaren overlast te bespreken, afspraken te maken wat wel en niet kan worden getolereerd op de ontmoetingsplaats. Het kennen en gekend worden is een belangrijke voorwaarde voor de sociale veiligheid van jongeren en bewoners.

3. Handhaving Openbare Orde en Veiligheid.

Als laatste zal er aan de jongeren duidelijk worden gemaakt dat zij weliswaar overal in de openbare ruimte elkaar mogen ontmoeten, maar dat overlast niet wordt geaccepteerd. Bij aanhoudende overlast zal de gemeente (na een waarschuwing) de locatie van de ontmoetingsplaats tijdelijk tot verboden gebied verklaren voor de jongeren (op grond van de A.P.V.). Handhaving vindt plaats conform handhavingprotocol overlastgevende jongerengroepen (bijlage 2).

5. Hokken en Keten

a. onderzoek en registratie

Het is van belang om een beter inzicht te krijgen in het bestaan van keten, de bezoekers van de verschillende keten en de activiteiten rondom keten. In overleg met de Stichting welzijn Aa en Hunze zal daarom worden gestart met een registratie van de bestaande en nieuwe keten in de gemeente. De registratie moet inzicht geven in het aantal, de gebruiksfrequentie, de doelgroep en de locaties. De registratie is ook van belang voor het effectief inzetten van preventie.

b. preventie

De preventie richt zich voornamelijk op het alcoholgebruik en brandveiligheid. Door het registreren van de keten is het mogelijk de preventie gericht in te zetten op de jongeren, de ouders van minderjarige jongeren en de eigenaar van het erf waarop de keet staat. De jongerenwerker en (jeugd)agent bezoeken regelmatig bekende keetlocaties, waarbij jongeren worden gewezen op de risico's van alcoholgebruik.

Voor het voldoen aan de bepalingen uit het bestemmingsplan (Wet op de ruimtelijke ordening WRO) en de veiligheid- gezondheid- en bruikbaarheidsvoorschriften van het bouwbesluit 2003 is in eerste instantie de eigenaar van het erf waarop de keet staat verantwoordelijk. In het geval van calamiteiten kan de eigenaar van het erf hierop worden aangesproken. De eigenaar is in de meeste gevallen waarschijnlijk niet op de hoogte van deze bepalingen of hun verantwoordelijkheid.

De gemeente zal naar aanleiding van de inventarisatie aan alle eigenaren van een erf waarop een keet staat een brief sturen. In de brief zal het gemeentelijk beleid ten aanzien van hokken en keten, de eisen waaraan de hokken en keten zouden moeten voldoen en de verantwoordelijkheid van de eigenaar worden aangegeven.

De gemeente kan bij aanhoudende signalen van excessief alcoholgebruik van jongeren onder de 18 of structureel alcoholgebruik door jongeren onder de 16 jaar de ouders betrekken door deze schriftelijk te wijzen op de recente onderzoeken die aangeven dat het middelengebruik onder jongeren die keten bezoeken hoger is dan niet-keet-bezoekers, de gevolgen van overmatig alcoholgebruik en de brandveiligheid van keten, of het verwijzen naar informatie op internet over alcoholgebruik onder jongeren¹²

¹² b.v. www.uwkindenalcohol.nl of www.alcoholinfo.nl

c. handhaving

Bestuurlijk handhaving van illegale keten is een bevoegdheid en geen verplichting. Strikte handhaving van keten vergt, mede door de complexe bewijslast in de Drank en Horeca Wet (DHW), grote inzet van beschikbare middelen en personeel. Ook is er landelijk onduidelijkheid over de toekomstige invulling van de lokale bevoegdheden op grond van de nieuwe DHW. Gezien het feit dat de keten momenteel relatief weinig overlast veroorzaken, kiest de gemeente er voor de huidige keten niet collectief te handhaven. Alleen de zuiver commerciële keten, welke een oneigenlijke concurrerende positie ten opzichte van reguliere horeca inneemt, zal door de gemeente actief worden gehandhaafd.

Huiskamer keet

De huiskamerkeet is niet in strijd met de DHW en meestal niet in strijd met de bestemming of bouwveiligheid. Er is niet direct sprake van een illegale situatie. Handhaving is niet aan de orde.

Buurtketen

Buurtketen zijn in strijd met de drank en horecawet indien er inderdaad sprake is van verstrekking van alcoholische dranken anders dan om niet. Soms zijn de buurtketen in strijd met het bestemmingsplan of de bouwveiligheid. Er is dus mogelijk sprake van een illegale situatie.

Buurtketen worden door de gemeente vooralsnog niet collectief aangepakt. Alleen als er zeer sterke signalen bekend zijn van keten waarin het alcoholgebruik extreem hoog is, waarbij jongeren onder de 16 jaar tot de vaste doelgroep behoren, zal de gemeente onderzoeken of er moet worden opgetreden. Deze signalen kunnen komen van bijvoorbeeld Stichting Welzijn Aa en Hunze, (jeugd)politie, ouders of omwonenden.

Commerciële keten

Commerciële keten zijn altijd in strijd met de Drank en horeca wet (DHW) en het bestemmingsplan of het bouwbesluit. Bij de constatering van een commerciële keet zal de gemeente (medewerker openbare orde en veiligheid) in overleg treden met de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA). Deze kunnen vervolgens zelfstandig een onderzoek uitvoeren en handhaven, of de gemeente adviseren over de te nemen stappen. Handhaving op grond van strijdigheid met het bestemmingsplan is nader uitgewerkt in de beleidsnota handhaving gemeente Aa en Hunze van 16 maart 2004.

Om te beoordelen of een keet een commerciële keet is, zal worden aangesloten bij de normen die de VWA zelf hanteert om te bepalen of een keet in strijd is met de DHW. Dit zijn:

1. wordt er drank anders dan om niet verstrekt (vrijwillige bijdrage of inzameling is ook anders dan om niet)
2. zijn er gemiddeld meer dan 20 bezoekers in de keet
3. is de keet ook toegankelijk voor bezoekers buiten de vaste doelgroep (openbaar)

Het verbieden en handhaven van commerciële keten kan (zal waarschijnlijk) weerstand opleveren onder de gebruikende jongeren. Zij hebben zich ingezet voor een keet en voelen zich hiermee verbonden. Het is daarom belangrijk om deze beslissingen helder en duidelijk te communiceren naar de jongeren, ouders en omwonenden. Om te beginnen zal er algemene informatie moeten worden verstrekt aan alle inwoners over het gemeentelijke beleid. Dit kan door middel van een advertentie in de Schakel of huis-aan-huisblad. Keten die vermoedelijk van commerciële aard zijn en worden doorgegeven aan de VWA moeten hiervan op de hoogte worden gesteld. Ook moet aan deze keten een redelijke termijn worden geboden om een alternatief aan te gaan. Voor de nadere uitwerking van de handhaving zal tussen de medewerker welzijn en openbare orde en veiligheid en de VWA een protocol worden opgesteld.

Activiteitenplanning

Schooladoptieplan

Door: Beleidsmedewerker Lokaal onderwijsbeleid
Afdeling Maatschappelijke zaken

Van: Per direct

Tot: 1 juni 2008

Middelen: € 10.000,- structureel (t.l.v activiteit schooladoptieplan)
reeds opgenomen in gemeentebegroting
100 uur incidenteel voor coördinatie, overleg en verankering beleid

Beschrijving: Om het schooladoptieplan voor het jaar 2008-2009 weer aan te bieden zal hij moeten worden opgenomen in het curriculum. Het is momenteel mogelijk voor scholen om in te schrijven voor (delen van) het schooladoptieplan welke wordt uitgevoerd door bureau Halt.

Inzet Ambulant Jongerenwerk

Door: Stichting Welzijn Aa en Hunze, Beleidsmedewerker Jeugd en jongeren en
Leerplicht
Afdeling Maatschappelijke zaken

Van: Per direct

Tot: Niet begrensd

Middelen: Valt reeds binnen huidige begroting SWAH
Uren afdeling maatschappelijke zaken valt reeds binnen de huidige begroting

Beschrijving: De organisatieontwikkeling bij de SWAH is reeds in gang gezet. Voor de verschillende overlegstructuren (netwerken) zijn reeds uren voor de verschillende medewerkers op de afdeling maatschappelijke zaken vrijgemaakt. Met de SWAH zal binnen de financiering meer op resultaat gerichte afspraken worden gemaakt.

Extra impuls jongerenactiviteiten

Door: Beleidsmedewerker Jeugd en jongeren

Van: Per direct

Tot: 1 januari 2012

Middelen: € 10.000,- incidenteel verdeeld. € 1.000,- voor 2008 en € 3.000,- over de jaren 2009 t/m 2011. (t.l.v. activiteit *projecten overlast en middelengebruik*)
reeds opgenomen in gemeentebegroting

Beschrijving: De activiteitensubsidie moet met ingang van 1 oktober 2008 operationeel zijn, om tijdens de jaarwisseling 2008-2009 er gebruik van te maken. Voor de daaropvolgende drie jaren is een bedrag van € 3.000,- per jaar opgenomen. In het derde jaar zal uit een evaluatie moeten blijken of de subsidie het gewenste effect heeft gehad en moet worden gecontinueerd. Om de grenzen van de subsidie vast te leggen zal er een beleidsregel activiteitensubsidie worden opgesteld.

Preventie en aanpak overlast

Door: Stichting Welzijn Aa en Hunze
Van: Per direct
Tot: Niet begrensd
Middelen: Valt reeds binnen huidige begroting SWAH
Beschrijving: Het voorlichten rondom het gebruik van de jeugdsozen, behoort reeds tot de taken van de SWAH

Preventie inrichting jongerenontmoetingsplaatsen

Door: Stichting Welzijn Aa en Hunze
Van: Per direct
Tot: 1 januari 2010
Middelen: € 30.000,- in beheer bij SWAH
Aanvullende middelen voor € 75.000,- opgenomen in het beleidsplan 2008.
Beschrijving: Het totale budget voor de jongerenontmoetingsplaatsen uit 2003 is pas voor ongeveer de helft gebruikt. De inrichting van de jongerenontmoetingsplaatsen wordt uitgevoerd door de SWAH.
Voor de volledige inrichting van ontmoetingsplaatsen in de overige kernen (Annen, Rolde en Gasselternijveen) moet aanvullende middelen worden gereserveerd. Op grond van ervaringen bij de inrichting van het skatepark en de nog in te richten ontmoetingsplaats aan de Oelenboom te Gieten zal hiervoor een bedrag van € 75.000,- extra worden opgenomen. Hierbij is al rekening gehouden met gedeeltelijke financiering uit fondsen.
Na herijking van het plan JOAP zal er een termijn worden afgesproken waarbinnen de SWAH de beschikbare middelen nog in kan zetten. De gemeente zal overwegen het beheer, onderhoud en vervanging vanaf 2010 weer in eigen beheer op te nemen.

Project 'there is no place like my space'

Door: Beleidsmedewerker Jeugd en jongeren en Stichting Welzijn Aa en Hunze
Van: 1 januari 2009
Tot: 1 januari 2012
Middelen: € 10.000 incidenteel (t.l.v. activiteit *projecten overlast en middelengebruik*).
reeds opgenomen in gemeentebegroting
80 uur over gehele periode (20 per jaar) voor beleidsmedewerker Jeugd en jongeren voor overleg en coördinatie.
Beschrijving: De feitelijke inrichting van jongerenontmoetingsplaatsen komt ten laste van het budget in beheer bij de SWAH. Het project 'there is no place like my space' richt zich op aanvullende zaken of activiteiten. In 2011 zal uit een evaluatie moeten blijken of het project het gewenste effect heeft gehad en moet worden gecontinueerd

Aanpak overlastgevende jongerengroepen

Door: Stichting Welzijn Aa en Hunze, beleidsmedewerker Jeugd en jongeren en medewerker openbare orde en veiligheid

Van: Per direct

Tot: Niet begrensd

Middelen: 100 uur structureel voor overleg en coördinatie en handhaving bij aanhoudende overlast

Beschrijving: Uitgaande van één overlastgevende jongerengroep per jaar, zal één medewerker Deze uren inzetten voor overleg met jongeren, bewoners, jongerenwerkers en politie. Ook zal er indien noodzakelijk waarschuwingen of ontzeggingen moeten worden opgesteld en handhaving worden gecoördineerd. Na ieder plan van aanpak zal deze worden geëvalueerd

Onderzoek en registratie Hokken en keten

Door: (jeugd)agent en beleidsmedewerker Jeugd en Jongeren

Van: 1 januari 2009

Tot: Niet begrensd

Middelen: 10 uur structureel voor registratie en overleg

Beschrijving: Met de (jeugd)agent moeten afspraken worden gemaakt over de wijze waarop er een registratie wordt bijgehouden. Signalering en registratie kan door middel van eigen constatering, overlastmeldingen, tips en observaties van de (jeugd)agent plaatsvinden. De registratie komt bij de beleidsmedewerker Jeugd en jongeren te liggen

Preventie Hokken en keten

Door: Beleidsmedewerker Jeugd en jongeren

Van: 1 januari 2009

Tot: Niet begrensd

Middelen: 50 uur structureel

Beschrijving: Door de gemeente zullen brieven verzonden worden aan de eigenaar van het erf waarop de keet zich bevindt en mogelijk de (ouders van) jongeren om hen op de gevaren van overmatig alcoholgebruik te wijzen en informatie te verstrekken

Handhaving Hokken en keten

Door: Beleidsmedewerker openbare orde en veiligheid

Van: Per direct

Tot: Niet begrensd

Middelen: 60 uur structureel voor bestuurlijke handhaving en overleg VWA

Beschrijving: De handhaving van commerciële keten gebeurt voornamelijk in samenwerking met de Voedsel- en Waren- Autoriteit (VWA). Omdat deze aanpak samen valt met bestuurlijk handhaven van bouw en gebruiksvoorschriften, zal dit door de beleidsmedewerker openbare orde en veiligheid worden gecoördineerd.

Bijlagen

Bijlage 1

Shortlist methode - Politie

1. Aanvaardbare jongerengroep

Bij aanvaardbare jeugdgroepen gaat het om jongeren die zich weliswaar in groepen begeven, maar die zich gedragen binnen de normen die de sociale omgeving stelt. Zij veroorzaken verder geen hinder of overlast.

2. Hinderlijke jongerengroep

Deze groep hangt wat rond in de buurt, is af en toe luidruchtig en trekt zich niet zoveel aan van de omgeving. Soms loopt het uit de hand en zijn er kleine schermutselingen, maar dat is snel in de kiem gesmoord en vaak ook meer toeval dan gepland. Incidenteel maken deze jongeren zich schuldig aan kleine vernielingen. Over het algemeen is het een groep die nog voldoende 'autoriteitsgevoelig' is en aangesproken kan worden op hun gedrag.

3. Overlastgevende jongerengroep

Deze groep is wat nadrukkelijker aanwezig. Ze kunnen af en toe provocerend optreden, vallen omstanders wel eens lastig (uitschelden of zelfs intimideren), vernielen regelmatig allerlei zaken en laten zich veel minder gelegen liggen aan andere mensen. Ze zijn ook minder goed te corrigeren. Ook de lichtere vormen van criminaliteit waar ze zich schuldig aan maken wordt doelbewuster gepleegd en ze zijn ook meer bezig om te zorgen dat ze niet gepakt worden.

4. Criminele jongerengroep

Deze groep bestaat (in ieder geval gedeeltelijk) uit jongeren die behoorlijk op het criminele pad geraken. Ze zijn al vaker met de politie in aanraking gekomen. Kenmerkend voor dergelijke groepen is dat ze meer en meer criminaliteit plegen voor het financiële gewin (ze verdienen er geld mee). De feiten zijn ook ernstiger. Ze schrikken ook niet terug voor het gebruik van geweld.

Bijlage 2

Handhavingsprotocol overlastgevende jongeren in de openbare ruimte

Bij de aanpak van overlastgevende jongerengroepen kan bij aanhoudende overtredingen het verblijf van personen op die locatie tijdelijk worden ontzegd (bestuursrechtelijk handhaven). Dit gebeurt op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Aa en Hunze 2006 (A.P.V. artikel 2.4.1., verblijfsontzeggingen)

Bij overlastgevende jongerengroepen zal eerst middels gesprekken moeten worden vastgesteld welke gedragingen wel en niet worden getolereerd. Pas dan kan het overtreden van deze afspraken leiden tot het geven van waarschuwingen of ontzeggingen. Alle waarschuwingen of ontzeggingen moeten persoonlijk op naam worden verzonden. Overtredingen kunnen worden geconstateerd door politie, jongerenwerker, medewerker van de gemeente Aa en Hunze of andere bronnen. Een enkele melding van omwonenden moet uit zorgvuldigheidsoverwegingen op andere wijze worden ondersteund wil het tot een maatregel kunnen komen.

1. Bij een eerste overtreding van gemaakte afspraken of algemeen geaccepteerde fatsoensnormen volgt een (schriftelijke) waarschuwing en indien van toepassing een opdracht tot herstel van schade.
2. Bij tweede overtreding van gemaakte afspraken of algemeen geaccepteerde fatsoensnormen volgt nogmaals een waarschuwing en indien van toepassing een opdracht tot herstel, met dien verstande dat hierin wordt vermeld dat er bij herhaling binnen een bepaalde termijn de locatie tijdelijk wordt gesloten.
3. Bij derde overtreding van gemaakte afspraken binnen de eerder vermelde termijn wordt de jongeren het verblijf op de locatie tijdelijk ontzegd. (art. 2.4.1 A.P.V., verblijfsontzegging). De ontzegging zal een maand bedragen (schriftelijk op naam van de bekende overtreder of bij onbekende overtreder aan alle bekende gebruikers van de locatie).
4. Bij een vijfde overtreding van gemaakte afspraken zal de jongeren het verblijf op de locatie tijdelijk worden ontzegd, nu voor de periode van twaalf weken (max. termijn art. 2.4.1. A.P.V).

Natuurlijk kan de plaatselijke situatie aanleiding geven af te wijken van bovenstaande systeem, zolang het uitgangspunt dat ongewenst gedrag moet worden aangesproken en herhaaldelijk ongewenst gedrag consequenties moet hebben. De gemeente zal in principe niet overgaan tot het permanent ontzeggen van verblijf, aangezien het gemeentelijke jeugd en jongerenbeleid erop is gericht jongeren te ondersteunen in het opgroeien, waarbij er altijd ruimte moet zijn voor het maken van fouten en het verbeteren van het gedrag.

Gedurende de periode van verblijfsontzeggingen is het van belang dat de jongerenwerker en de politie extra aandacht heeft voor de locatie. Overtreding van een verblijfsontzegging leidt in ieder geval tot een langere ontzegging.